

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่..... ฉบับที่.....เดือน.....

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

อาหรีอพะ หมาคหนูค*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน ค่าความเชื่อมั่น 0.86 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน(One - Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 123 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีครูประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี มากที่สุด รองลงมาครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ตามลำดับ
2. ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเปรียบเทียบของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทนำ

การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น เพื่อประกันเรื่องธรรมาภิบาลบังหลวงและควมไม่มีประสิทธิภาพการบริหารงานอย่างโปร่งใส ให้มีคุณภาพหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานราชการหรืองานเอกชน หรือระบบการศึกษาก็มีปัญหาในทุกระดับที่ผ่านมากะบวนการบริหาร กระบวนกรเรียนการสอนต้องโปร่งใสคือการตรวจสอบได้และอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ นอกจากการบริหารและจัดการศึกษาตามอำนาจที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนแล้ว รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น การบริหารจัดการของสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข ต่อสังคมสืบต่อไป ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดแผนงานโครงการเพื่อบริหารจัดการโรงเรียน ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีไว้แล้วนั้นดังกล่าวอย่างจริงจัง และยังสามารถสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน บุคลากรของโรงเรียน บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับโรงเรียน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานกับโรงเรียนสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงานขององค์กรต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อนำผลวิจัยในครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม ชุมชน และพร้อมรับการประเมินจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนได้อย่างดี และเพื่อวางแผนจัดการบริหารสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 181 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 181 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 608 - 610 : อ้างถึงในสุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคณะ, 2557, หน้า 101) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2.1.2 ประสบการณ์ทำงาน

1) น้อยกว่า 5 ปี 2) ระหว่าง 5 – 10 ปี 3) มากกว่า 10 ปี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีขอบข่ายเนื้อหาตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law)

2.2.2 ด้านหลักคุณธรรม (Ethics)

2.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส (Transparency)

2.2.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ (Accountability)

2.2.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation)

2.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า (Value of Money)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องและค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5, 4 3, 2, และ 1 จำนวน 38 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำถามเป็นแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 123 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ทำงาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลัก ธรรมชาติของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

7. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัย นำมาจัดกลุ่มของคำตอบแล้วเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 123 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี

2. ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ส่วนด้านหลักคุณธรรมมีความพึงพอใจระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe)

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจสืบเนื่องจากระบบการ

บริหารจัดการของโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานที่เป็นระบบ บุคลากรได้รับการอบรมสัมมนาอย่างทั่วถึง ตลอดจนระบบการนิเทศติดตาม กระบวนการตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพราะสำนักการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้กำหนดยุทธศาสตร์ การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีแผนงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ คือการประกันคุณภาพการศึกษาของครู ผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาให้ทุกคนมีความรู้ พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และให้สถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความผิชอบ และหลักความคุ้มค่า มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสราวุฒ นิยมราศรี (2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนวัดไผ่ฟ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ใน 6 ด้าน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพรรณงาม แจ่มนิยม (2553,บทคัดย่อ) พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอปลายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายละเอียดของแต่ละด้าน ซึ่งอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา บริหารงานโดยพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก มีการส่งเสริมให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และดำเนินการโดยเสนอข้อเท็จจริงในภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน และมุ่งเน้นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองนโยบายจากต้นสังกัดให้มีความพร้อมที่ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดในการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับกนกพร ชัยทิมประทุม (2553,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ดั่งนั้นบุคลากรทุกคนต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานทุกอย่างของสถานศึกษา และสอดคล้องกับปรีดา พรหมดี (2553,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 6 กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบหมายให้บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งทุกคนจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบ พร้อมปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ และมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบสามารถนำมาใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนางาน

2. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอน ดำเนินการวางแผนในการจัดหางบประมาณ ดำเนินการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน และตรวจสอบการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ ที่โรงเรียนซื้อมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด และ มีการรณรงค์ให้บุคลากรใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ทั้งบุคลากรและนักเรียนมีความตระหนักและใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า และช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาลำพึง ชีรปัญญา(เพ็ญภู) (2554,หน้า94) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศฉะเชิงมณี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าการบริหารงานโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้กล่าวถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและโรงเรียน ควรมีการรณรงค์ให้ครูผู้สอนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด แก่บุคลากรนักเรียนตลอดจนผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนครูผู้สอนมีระดับการบริหารงาน การบริหารด้วยหลักความคุ้มค่านี้มีความสำคัญมาก อันส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสุพจน์ เจริญขำ (2554 ,หน้า114) พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า ในด้านความคุ้มค่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุน และประโยชน์ที่ได้รับ และการประหยัดทรัพยากรอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด รณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่า และจัดสรรตำแหน่งบุคลากรอย่างเหมาะสมสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการให้ครูได้รับการพัฒนาด้านความรู้และวิชาชีพอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมให้ครูอบรมพัฒนาด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติแต่สิ่งดีงาม อุทิศตนและเสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงานเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนและบุคคลภายนอก ซึ่งอันจะส่งผลให้สถานศึกษาเกิดความยกย่อง ศรัทธา ให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเท่าเทียมกัน ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเหมาะสมกับโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นสัดส่วนทั่วถึงและเป็นธรรม ดำเนินการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ อีแมดอสะ (2556: 65-69) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร

สถานศึกษากลุ่มอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา เขต 2 ตามหลักคุณธรรมมีความคิดเห็นในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุพจน์ เจริญจำ (2554,บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า ในด้านคุณธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่ายและมีความเสมอภาค และสอดคล้องกับจิราภรณ์ ตระกูลชัย(2553,บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเขาฉกรรจ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านคุณธรรมในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่ามีการจัดอบรมคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น อันเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน มุ่งเน้นพัฒนาคนอย่างแท้จริง

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดรับข้อเสนอแนะจากประชาชน ครูและนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู และชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและการกำหนดนโยบายของโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางทางการดำเนินงานด้านการสร้างภาคีเครือข่ายกับทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย สุจิตรา มีจำรัส (2550: 87-90) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่ามะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่าหลักการมีส่วนร่วม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับมุกดา คงคิน (2551,บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา พบว่า มีความต้องการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เป็นความต้องการในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านคุณธรรม และในการให้ประชาชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูล สารสนเทศที่ครอบคลุมทุกด้าน และสอดคล้องกับนรากร พลหาญ(2552,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวว่าไว้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอีกกระบวนการหนึ่งในการบริหารและปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ควรจะมีความสำคัญอีกกระบวนการหนึ่งในการบริหารและ

เป้าหมายในการทำงาน เปิดโอกาสให้นักวิชาการภายใน ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย/เป้าหมายในการทำงาน

5. ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบงานตามความรู้และความสามารถให้แก่ครูทุกคน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบการบริหารงานบุคลากรด้วยความถูกต้อง ดำเนินการโดยยึดระเบียบกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ดำเนินการงานเป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2553,หน้า76) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการในการดำเนินการ และรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆและจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการโดยเคร่งครัด และสอดคล้องกับ สุพจน์ เจริญจำ (2554,บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าการบริหารงานตามหลักนิติธรรมนี้ เป็นแนวทางให้องค์กรจกต้องนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างความเป็นระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในองค์กร ทุกคนจะต้องยอมรับกฎระเบียบข้อบังคับที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการบริหารงานภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

6. ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบในทุกระดับ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างเปิดเผย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ อีแมคอะสะ (2556: 65-69) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม อำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลาเขต 2 มีความพึงพอใจในด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร ชัยทิมประทุม (2553,บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ผู้บริหารมีการใช้หลักความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พรหมเมศวร์ คำผาป (2550,บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 1 ได้กล่าวว่า ความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการทำงาน จึงต้องมีการวางแผน ดำเนินงาน การจัดการ

งบประมาณ การประสานงาน พยายามให้การดำเนินงานทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างไว้วางใจจากบุคคลภายนอก และความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สืบเนื่องจากเพศของครูไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงมีสิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆอย่างเท่าเทียมกันจึงทำให้มีความคิดเห็นอย่างไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพิศสมัย หมกทอง (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมจำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับพระมหาลำพิ่ง ชีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม โดยรวมและพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากครูไม่ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิงมีสิทธิเสรีภาพและโอกาสในการแสดงออกทางความคิดและการกระทำที่เท่าเทียมกัน ทำให้มีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่าทราบระบบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์มากกว่ารับรู้สภาพปัญหาและระบบการดำเนินงานของสถานศึกษา ทำให้มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่ายที่ 30 สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าข้อที่ควรปรับปรุง ดังนี้

1.1 หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม คำนึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และใช้กฎระเบียบหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลอย่างตรงไปตรงมา

1.2 หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีคุณธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ดำเนินการควบคุมการใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรม และดำเนินการโดยปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 หลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ

1.4 หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการและกิจกรรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา

1.5 หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน รายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่ ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.6 หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ทันเวลา และวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการดำเนินการวิจัยผลการวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรต้นอื่นที่มีความน่าสนใจ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ชัยทิมประทุม.(2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ .(2553).การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นรากร พลหาญ.(2552).การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราโมทย์ อีแมคอสะ. (2556). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา
ยะลา เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ปรีดา พรหมดี. (2553).การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง
เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระมหาคำพิง ชีรปัญญา.(2554).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียน
นวมินทราชูทิศหมื่นมิ่ง จังหวัดนครสวรรค์.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
- พิชากรณ์ นาคเนียม. (2555). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
เมืองจังหวัดยะลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พรหมเมศวร์ คำพาป.(2550).การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณงาม แจ่มนิคม.(2553). การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอ ปลายพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- นุตา คงคิน. (2551).การศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ลำพึง เพ็ญภู.(2554).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ
มัธยม จังหวัดนครสวรรค์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา.(2557).การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิศสมัย หมกทอง.(2554).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอท่ามะกาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรารุณ นิยมราศรี.(2557) .ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนวัดไพร่ฟ้า สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1.
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สุพจน์ เจริญจำ. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลปาง มะค่า อำเภอนาหว้าจันทบุรี
จังหวัดกำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
:ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.